

MAGYAR-HOLLAND

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-ÚT 4

MEGJELENIK
MINDEN HÓ 15-ÉN

A MAGYAR-HOLLAND TÁRSASÁG—HONGAARSCH-NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP HIVATALOS LAPJA

SZEMLE

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

EGY ÉVRE ... .. 100 KORONA

TELEFONSZÁMOK:

JÓZSEF 98—61

JÓZSEF 98—62

EGYES SZÁM ÁRA: 10 KORONA

1922 AUGUSZTUS 15

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIDOR MARCEL

II. ÉVFOLYAM

8. SZÁM

Előfizetőinkhez!

A nyomdai áruk emelkedése folytán lapunk előfizetési díját évi 100 koronára felemeltük.

A Magyar-Holland Társaság közleményei.

Reach Tibor, a „Magyar-Holland Társaság” főtitkára augusztus hó 1-én hat heti szabadságra utazott. A főtitkár szabadságidejét Németországban és Hollandiában tölti el.

A társaság választmányának mult számunkban közölt névsorából tévedésből kimaradt Reach Tibor főtitkár neve, mit e helyen pótolunk.

A „Magyar-Holland Társaság” pénztárnokának Török István miniszteri tanácsos urat egyhangulag megválasztották.

Ellenőrök lettek: Gonda Béla ny. min. tanácsos, Holzschuh Lajos pénzügyi főtanácsos és Rohringer Sándor min. tanácsos.

A „Magyar-Holland Társaság” hölgybizottságának teljes névsora:

Elnökség: gróf Apponyi Albertné, gróf Széchenyi Lászlóné, Antal Gézané, Apor Henriette, B. Liszt Mária, Bernát Istvánné, Lukács Györgyné, Cuyper Katalin, Raffay Sándorné, Tormay Cecil, Steller Antalné, Jan Vreedené, Müller Györgyné, Rosenberg Augusztá, I. Clinge Fledderusné, Szegedy Maszák Aladárné, Wettstein Gyuláné.

Tagok: Almássy Rózsa, Bakody Aurélné, Bartha Richárdné, Balajthy Kálmánné, Balassa Istvánné, Beniczky M., Bissinger Erzsébet, grófnő, Demény Károlyné, van den Eynde Yvonne, Eberhardt Antalné, Ennessey Ödönné, Fáy Aladárné, Fekete Etta, Fekete Gézané, Földes Béláné, Gregersen Lujza, Hampel Antalné, Heller Farkasné, Hohenlohe hercegné, Iklódy Szabó Jánosné, Kaulich Sári, Kenessey Istvánné, Kirchmayr Félixné, Kéty bárónő, Kulcsár Mary, Kulcsár Stefánia, Lánczy Gyuláné, Láng Gizella, Lóczy Lajosné, Ludwig Ernőné, Malomhegyi Margit, gróf Mikes Arminné, dr. Nagy Ferenczné, Okolicsányi Zoltánné, Paikert Alajosné, gróf Pallavicini Edéné, Petri Pálné, Platty Irén, Prónay Józsa bárónő, Reach Tiborné, Slachta Margit, Steller Mária, Sebestyén Jenőné, Szilassy Aladárné, Télessy Dalma, Tirscher Lilly, Térey Ödönné, gróf Vay Gáborné, Végh J., Vidor Marcellné, Vojnits Pirooska, Wagner Ödöné, Wagner Mária, Wagner Blanka, WeiszFülöpné, Wettstein Andy.

Budapest és a magyarok

Írta: M. van Ree iskolaigazgató, Ermelo, Hollandia.

Örömmel teljesítem kérelmüket, hogy Budapesten való első látogatásom alkalmából, benyomásaimról beszámoljak. Annál szivesebben teszem ezt, mert valóban sok új és érdekes dolgot vehettem szemügyre.

Mint turista jöttem Budapestre és bátran állithatom, a főváros és környékének szépségéről kevesebbet hallottam, mint amennyit alkalmam volt tapasztalni. Fél ennyit se képzeltem s hallottam. A természet és kultúra egybehatásából támadt életre Budapest. Különösen megnyilvánul ez a budai oldalon, ahol a parti építmények, a művészi lépcsők, a királyi vár, a Halászbástya és Gellért vára ejtenek elragadtatásba. Emlékek, hol a történelmi hagyomány a modern élettel keveredik. Mily érdekesek a büszke királyi vár közvetlen közelében épült öreg házak a török világ idejéből! Megtekintettem e házakat belülről is, jártam lépcsőikön és folyosóikon és mintha valami meglepő és váratlan dolog ért volna, úgy éreztem magam, mintha az 1001 éjszaka mesevilága vett volna körül. Az öreg kövek között, e történelmi talajon minden a mult időkről beszél és ezért szerettem jobban a pesti városrésznél. Am a maga módján Pest is rendkívül érdekes város, Magyarország fővárosának erőteljes fejlődéséről tesz tanuságot: tágas utcái, hatalmas és mégis izléses épületei, lüktető élete, egy modern nagyváros valódi benyomását teszi a szemlélőre.

Mindez azonban a város külsőségeit jelenti. Ha Magyarországról, a nemzet-ről és fiairól képet kívánunk nyerni, az emberekkel kell érintkeznünk és meg kell tekintenünk a hatalmas házak belsejét is. Váratlan szépségek tárulnak elénk és egy nagy ország szép kulturáját revelálják.

Az Országház, hazai anyagból építve és díszítve, egy művészetre termett, szorgalmas nép erejét és nagyságát dicséri; a Nemzeti Múzeum Magyarország tudósairól és kutatóiról beszél és ne felejtjük el a királyi várat, melynek termei utolérhetetlen pompát árasztanak.

Sajnos, mindaz, amit felsoroltam, egy nagy országról és egy nagy népről beszél. Mivé lett azonban ma Magyarország? A háboru szegény rokkantja, kinek levágták kezét-lábát és arra is alig van módja, hogy kenyerét megkeresse, sőt adományokra szorul. Nagyon sajnálom ezt a szegény országot! Mily szomorúak voltak az emberek, mikor az elmult nagyság tanubizony-ságaival szolgáltak és megmutogatták a felemelő történelmi emlékeket! Régi udvari tisztviselők, a királyi vár személyzete voltak társaságomban, mikor megtekinttem a vár pazar berendezését és a gyönyörű várkertet. Láttam, hogy a varázslatos multba vágynak vissza, ez elveszett tündérországra! Sőt láttam egy urat, akinek arcán könnyek folydogáltak, mikor a fal-festményeket szemlélte, melyek csodálatos, most a magyarok számára elvesztett vidékeket ábrázoltak. Szomorúak mind szegény magyarok, bánatosan tekintenek az idegenre, mint akit váratlan sorscsapás ért, melynek még most sem foghatják föl keménységét! És kicsendül szavaikból újra és újra:

— Így ez nem maradhat, de mit tegyünk? És mit tettünk, hogy annyi tőzgyökeres magyar várost és vidéket elszakítottak tőlünk? Hiszen sohasem voltunk elnyomók, akik népeket igába hajtottak! Kulturánkat rombolják és régi kulturánkat rombolják most össze az elszakított vidéken!

Minden magyar tudatában van annak, hogy nem tarthat soká az ország mai ajultsága és felpattan Pandora szelencéjének fedele, s a szerencse viszatér az országba, ez a remény élte a nemzetet. Ki tudja, a jövő mily változást rejt méhében? Hollandia is átélte hasonló súlyos idöket és mindig újból életre támadt!

Még egyet meg kell említenem. Fel-tűnt, mily hálás ez az ország Hollandia iránt. Már otthon is hallottam erről egyetmást, mégis meghatott, mily szivesek és kedvesek voltak a magyarok irántunk, mihelyt tudomásukra jutott, hogy úgy feleségem, mint én, hollandusok vagyunk. Tapasztaltuk azt is, hogy mennyi segítségre szoruló ember

van itt Budapesten! Ugy jöttek hozzánk, mint a fuldoklók, akik egy szalmaszába kapaszkodnak. Sajnos, oly keveset nyújthatunk a szükség nagyságához mérten! Mindazonáltal mi hollandusok, támogatni fogjuk továbbra is ezt az országot és reméljük a szükségét szenvedő magyarok érdekében, hogy jobb idők jönnek mihamarabb és ez a büszke, szép ország nem lesz ráutalva idegen segítségre!

Magyarország kereskedelme Hollandiával.

A Hollandia és Magyarország közötti kereskedelem 1922 január 1-től március 31-ig, a magyar központi statisztikai hivatal kimutatása szerint, mint a hollandi kormány hivatalos lapja közli, így alakult:

Á r u	Bevitel Hollandiából Magyarországra Súly 50 kg.
Cacao, cacaohéj	287
Pörkölt és nyerskáv	900
Borsó	180
Más fűszer	66
Nyers dohány	1506
Rizs (hámozott és hámozatlan)	2822
Friss káposzta	467
Ánizsmag, köménymag	592
Lenolaj	1125
Olajok	206
Cacaovaj és csokoládé	313
Koksz	3186
Illanóolajok	4
Fakátrány, terpentín	382
Firnisz	388

A következő exportcikkek közül Hollandia a Magyarországra való bevittet illetőleg, első helyen áll: cacao, cacaohéj, bors, nyersdohány, friss káposzta, ánizs és köménymag, lenolaj, különböző zsírtartalmú olajok és firnisz.

A kávé, tea, cukor, rizs, bőr, kokszexport 1921. évhez képest csökkent — valószínűleg a valutaeltolódások következtében. A teaimport majdnem teljesen szűntel. 1922 első negyedében 71 mm. teát importáltak Magyarországra, az 1921. év 468 mm.-jával szemben, melyből 70 mm.-t Németország szállított.

A cukorimport is teljesen szűntel. A rizsimport 60%-ra csökkent. A ló- és marhabőrök behozatala is lényegesen alábbhagyott.

Csokoládéháboru

Irta: George Ellerbroek. Groningen.

Nemrég háboru ütött ki Hollandiában, szerencsére nem emberpusztító csaták sorozata; vér nem folyt és legfeljebb könnyek áradtak.

Két kakaó-király üzent egymásnak a háborút. Az eset így történt:

Kis hazánk két nagy csokoládégyárral büszkélkedik. Az egyiknek neve: Naamlooze Vennootschap Kwatta, a másik cég: Sickes Chocolate Fabrieken. E két vállalat nincs baráti viszonyban egymással, sőt a heves konkurrencia nem egyszer gyűlölséggé fajult közöttük.

Két hónapja immár, hogy Kwatta reklámtalon nagy versenyháborút indított a konkurens cég ellen. A csokoládé-táblák közé ugyanis utalványokat csomagolt, melyeknek beküldése ellenében a cég bizonyos összeget folyósított a szerencsés vevőnek. E célra 100.000 hollandi forint állott rendelkezésére. Az eredmény óriási volt. Sickes-csokoládét ugyszólván senki sem vásárolt, mindenki a Kwattára vetette magát, különösen a szegényebb néposztály. Csalódik az, aki azt hiszi, hogy e háboru nem volt eléggé veszedelmes!

Apró gyermekek egész nap ezt rikoltották: Kwatta! Kwatta! Más ennivalót nem kívántak. A legrosszabb az volt a dologban, hogy sok gyermek pénzt tulajdonított el szüleitől, csak hogy mindennapi Kwattáját megszerezze. Voltak üzletek, amelyek a csokoládé eltört darabjait féláron megvásárolták.

Amsterdam egyik — a nép által lakott — nagyon élénk városrészében, a Jordaanban eltépett Kwatta papirdarabok szanaszét hevertek az utcákon és így volt ez általában Hollandia nagyobb városaiban mindenütt.

Egy ismerősöm az amsterdami Rembrandtpleinen találkozott egyszer egy kis leánnyal, aki keservesen sirt. Megkérdezte a gyermeket, miért sir, mire ezt a választ kapta:

— Ik heb een dubbeltje verloren om voor moeder een ei te koopen! (Elvesztettem 10 centet, melyért tojást kellett volna venni anyámnak.)

Jószívű ismerősöm egy ezüstpénzt adott a lánykának, aki alig köszönve meg az adományt, elfutott. Mennyire csodálkozott ismerősöm, mikor látta, hogy a gyermek a Hotel

Riche közelében beszalad egy üzletbe és onnan kezében Kwatta-csokoládéval, boldogan jön ki!

Az ifjusági és gyermekbarát egyesületek természetesen az újságok útján tiltakoztak a Kwatta-sorsjáték romboló befolyása ellen.

Közben Sickes is kitűzött 100.000 hollandi forintot és azt nagy reklámközlemények útján hirdette az újságokban.

Magam is tanuja voltam egy érdekes esetnek. Egy vasárnap a rotterdami Honingerparkban sétáltam és leültem egy padra, hogy kissé kipihenjem magam. A közelben egy szekér állott, melynek gazdája limonádét, kalácsot, csokoládét árult. Egyszerre csak egy szegény asszonyt pillantottam meg, ki 3 évesnek látszó fiacskájával a fűben ült; a kicsike hangosan kiáltozott, majd felugrott, a szekérhez futott és Kwattával a kezében visszaült anyja mellé. A fiucska kibontotta a csomagot és anyjának egy papirdarabot adott át. Egy kiáltást hallottam és láttam, hogy az asszony egy százforintos utalványt lobogtat a kezében. A szekér tulajdonosa, aki látta ezt, nagy szemeket meresztett és szerencse, hogy a fiucska anyja társaságában volt, mert különben sohasem vitte volna haza az értékes utalványt.

Természetes, hogy fantasztikus hírekben sem volt hiány. A legtöbb üzlet kirakatai tele voltak jelentésekkel, melyek a szerencsés nyerők neveit hirdették.

Sokáig azonban nem tartott e sorsjáték, mert a rendőrség beleavatkozott az ügybe és megállapította a lottó-törvény áthágását. A „Gokkery“ hirtelen megszűnt és Kwatta, mintegy két hete a bíróság elé került, ahol kétszer 3000 forint büntetést mértek ki rá. Az ítélet jogerőre még nem emelkedett.

Az emberek, még ha olyan nagyon is be vannak burkolva méltóságukba, nem lehetnek el koruk befolyása nélkül.

A társadalom a szokások rendszere.

Aesopus legye a kocsikerék üllőjén ülve, azt mondta: mennyi port csinálók én!

A hollandus sziv.

Irta: Kozma Andor.

Van egy országa még nyugatnak,
Ahol még jó emberek laknak.
Jók, mert hívők, erősek, szabadok.
Van sziv a hollandus kebelben —
S e sziv, mely minden zsarnok ellen
Halálra szántan lázadott,
Még visszafaj a hősi múltba,
S szeretni, szánni megtanulta
A vérvő, megtiport rabot.

Ős nemzetből lett páriához,
Akit ma a világ kiátkoz,
A hollandus sziv így szól résztvevőn:
— „Szegény magyar! mi a te bűnöd?
Miért kell neked megkeserülnöd,
Hogy hős valál a harcmezőn? ...
Hont védeni mindig dicsőség,
S bár dijad éhség, bú, szegénység,
Nem szenny a vér a büszke fön!

S mert úgy szokás a jök hónapban,
Hogy jötett jár a szó nyomában,
A hollandus sziv gyorsan tenni kezd.
Mit fájlalunk legélesebben
Mi, akik vérzünk annyi sebben,
A bölcs sziv jól megérzi ezt —
S megmenti e hon gyermeknépét,
S minket ma már, mint szörnyű rémkép,
Az új Heródes nem ijeszti.

Óh, hollandus sziv, hála! hála!
Beléd Ur Jézus lelke szálla,
Az ő országá kisedek hona.

S te is magadhoz hívtad őket,
Az ártatlan kis éhezőket,
Mint éd's anya s nem mostoha.
Óh, mit köszönhetünk mi néked!
Hány életet! ... Egy nemzedéket!
Ezt nem feledjük el soha.

S eszünkbe jut és im, kivalljuk,
Hogy most mi nem először halljuk
A hollandus sziv nagy, nemes hírét.
Itt Ruyter tengernagy nevének
Dicséretét a magyar ének
Hálálkodóan zengi rég.
E hős parancsolóan intett —
S gályákra hurczolt őseinknek
Leoldta lánczát a pribék.

Most nemzetünk megint bilincsben,
De most a példa többre intsen!
Mentőre várni ismét, nincs jogunk.
A hollandus sziv, mintaképünk,
Ihlesse meg új nemzedékünk!
S ha bátor munkához fogunk:
Mint az erős jök büszke népe
Kegyetlen nyügeit letépte,
Lerázzuk lánczaink' magunk.

Hollandusok! tenger-legyőzők,
Földet teremtő földmegőrzők,
Nem szám szerint, de sziv szerint nagyok,
Földön, vizen elismert hősök,
Erkölcseben, észben hű erősök,
Mi, kikre jóságtok ragyog:
Karunkat s szivünket kitarva
Üdvözlünk bennetek mi, árva
Kirablott, kintott magyarok!

Bűnöző gyermekek Hollandiában.

Irta: Prügger Lujza.

1922 év nyarán meglátogattam a hollandi állami nevelőintézetet — Rijksopvoedingsgesticht voor Jongens — és meggyőződtem arról, hogy ott szociális nézőpontból valóban komoly munkát fejtenek ki. Az intézet vezetője, Jan Klootsema olyan embernek látszik, aki hivatása magaslatán áll.

Az épületet — mely egykor fegyház volt — megfigyelőintézeté alakították át, ahol elhagyott gyermekek és fiatalok bűnözők nyertek elhelyezést. Itt a bennlakók 6 hónapig állanak egy elmeorvos megfigyelése alatt, tanítók gondozása mellett, akiket szociális hivatásuk gyakorlására megfelelően képesítenek. Foglalkoztatással, tanítással és szeretetteljes bánásmóddal igyekeznek hatni a gyermekekre, akik az elért eredmény alapján később egyes családoknál, vagy más intézetben nyernek elhelyezést, ahol továbbra is gondjukat viselik. Az intézet szegény, eltévelyedett, beteg lelkek menedéke, akiket rossz társaság rontott meg súlyosan. Az intézetben ki kell gyógyulniuk és legtöbbszörre ki is gyógyulnak szerencsétlenségükből.

Az intézet fekvése és vezetése e felemelően szép emberi gondolattal harmóniában van. Egy kruizbergi nagy erdőszélig, zöld lomboktól övezve, áll az épület. Terjedelmes, emeletes építmény, melynek három frontja van és nagy előparkját exotikus fák és virág-

Hollandia

Tudomány és művészet.

Hollandi tudomány nincs, mert a tudomány általában nemzetközi. Am a hollandusok sok sok olyan férfival dicsekedhetnek, akik erőteljesen fejlesztették a tudományt és ezáltal a világ megbecsülését érdemelték ki.

Miután csak rövid áttekintésről van szó, részletesen nem foglalkozhatunk azokkal a tudományozásokkal, melyekkel holland részről tekintélyes eredményeket értek el, de felsoroljuk azon tudósok neveit, akik a Nobel-díj jelöltjei között szerepeltek. Ilyenek: van der Waals, Lorentz, Hugo de Vries, Zeeman, Kamerlingh Onnes, van't Hoff és Asser, e kiváló egyének méltán tanuskodhatnak a hollandi faj tudományos rátermettségéről.

A művészetet Hollandiában a „Hollandi Művészegyesületek Szövetsége” viszi előre. E szövetség 10 egyesületből és 9 egyesület szövétékezéséből áll. A Szépművészetek Akadémiáját most tervezik, melynek az lesz a célja, hogy a nyivánosságot érdeklő művészeti kérdésekben a közönségnek oktatást nyújtson.

Amsterdamban egy művészeti akadémia áll fenn.

Nyelv és irodalom.

Kétségtelen, hogy a hollandi, a német, az angolszász, valamint a skandináv országok nyelve befolyással vannak egymásra, ezt a szavak igazolják, melyeket e népek érintkezésük folyamán kölcsönösen ávtettek. Hollandi szavak gyakran fordulnak elő az idegen nyelvekben, még, még a franciában is, mint boegspriet (beaupré), stuurboord és bakboord (tribord és babord); ez a Hollandiától el-sajátított tengerészeti tudományra mutat.

A megváltozott gazdasági viszonyok okozták, hogy a hollandi nyelv, melyet valaha Gusztáv Adolf és svéd Krisztina is beszéltek, tisztán a hazai területre szigetelődött.

Igy történt az a hollandi irodalommal is. A hollandi Reinaert-et ismerik az angolok, a svédek és a németek. Sőt a 17-ik és 18-ik században kimutatható a hollandi irodalomnak a svédekre, angolokra és németekre gyakorolt befolyása. Cats és Huygens művei a svéd könyvtárakban, Heinius és Hooft munkái a német könyvtárakban találhatók fel. Megállapítható, hogy Vondel Luciferjét Milton

is ismerte. A hollandi irodalom iránti érdeklődés később alábbhagyott, de a 19-ik század második felében ismét feléledt. Bosboom—Toussaint irónő „Het Huis Laurnesse” és „Majoor Frans” c. műveit, valamint Vosmaers „Amazon” című munkáját angolra ültették át és van Lenneps és ten Brinks művei svédül is megjelentek. Hoffman és Fallersleben kimerítően foglalkoztak a hollandi népköltéssel.

A hollandi irodalomnak fellendülése óta, mely az elmúlt század alkonyától a mai napig egyre folytatódik, a külföld érdeklődése is fokozódott. Couperus műveit: Majesteit, Extase és Nodlot, van Eedens: Van de koele Meren des Doods c. könyvét és Queridos Menschenwee c. munkáját angolra fordították. Egyre több holland írónak munkáit adták ki Svédországban és Dániában, főleg Opzoomer és Vosmaer rendkívül olvasottak. Couperust éppoly jól ismerik, mint Strindberget, Lagerlöf Zelmát, vagy Brandes Györgyöt. Van Eeden „A viharok áldása” Heyermans „Megváltás”, Anna de Savornin Lohman „Kérdések” és Queridos összes műveit az északi országokban rendkívül kedvelik. Topp Naeff, Couperus és Multatuli művei francia és olasz fordításban is megjelentek.

Nemrég megjelent Ström teljes holland—svéd szótára, mely a két ország irodalmi közeledésének jelentékeny tényezője lesz.

A hollandusok csatlakoztak a berni konvencióhoz is, mely az írók jogait védelmezi.

Magyar-Hollandi Tájékoztató és Utazási Iroda

VIII, Kalvin-tér, Baross-u. és Üllői-ut sarkán

Hollandiába utazóknak
kereskedelmi és magánügyekben
bő és szakszerű fel-
világosításokkal szolgál

ágyak diszítik. A park mellett kis tavacska terül el, hol hattyúk uszkálnak nyugodtan.

Az igazgató, aki sugárzik a jóságtól és az emberszeretettől, elmondja az intézet célját és feladatát, megmutatja a gyermekek törzslapját, hová más fontos adatokon kívül bejegyzik az elmeorvos megállapításait, a tanító megfigyeléseit az összes gyermekek viselkedéséről. Eddigi életüknek történetét is különös gonddal figyelik.

Látogatásom idején 160 növendéke volt az intézetnek. Az igazgató örömmel közölte, hogy 100 eset közül legfeljebb 6 visszaeső bűnös fordul elő. Az intézetbe oly gyermekek kerülnek, akik nélkülözik a szülői gondozást vagy akik bünt követnek el; a hollandi törvény ugyanis csak a 19-ik életév betöltése után ró ki szabadságvesztést. Leggyakoribbak a tulajdon elleni vétségek. A nagy kikötővárosok — Amsterdam és Rotterdam — a hollandi proletáriátus nyomortanyái szállítják az intézet lakóit.

A gyermekeket, mihelyt átlépi az intézet küszöbét, megfürdetik és megnyírják, intézeti ruhába öltöztetik, mely kék vászonöltözetből és ugyanilyen sapkából áll. Néhány napig a a szobában tartják teljesen egyedül, hogy az orvos jóváhagyására, képeznek belőlük 12-es csoportokat és itt tekintettel vannak arra, hogy főleg hasonlókorúak kerüljenek együvé. A 12-es csoportok hasonló foglalkozást üznek részint a szabadban, részint műhelyekben és képzettségi fokuk szerint részesülnek oktatásban.

Az igazgató vezetésével felkeressük a megfigyelő szobát, mely meglehetősen tágas, világos

és barátságos helyiség. A rácsozott ablakokat ügyes virágdiszítések takarják. Kifogástalanul tiszta ágy, mosdókészlet, egy asztal és egy székek az ablak szomszédságában, ez a szoba berendezése. Mikor belépünk, egy törpe ül az asztal mellett, aki olvasással, írással foglalkozik; amikor meglát bennünket, felugrik. Az igazgató kezét szorít vele, szeretettel magához vonja és megkérdi honnan került ide? — Amsterdamból. — Hány éves vagy? Tíz! A fejletlen gyermeket hat évesnek sem becsültem volna. — Van sok mozi Amsterdamban? Ez az igazgató legközelebbi kérdése. Fölcsillog a szeme! — Igen, nagyon sok! És felsorolja mindazon utcákat, ahol mozgóképszínházak vannak. Hol szereztél pénzt? A péknél! Elsírja magát. Nem teszi többé — zokogja és az igazgatóhoz simul, aki atyai jóindulattal öleli magához. Később tréfásan még megkérdezi tőle, szereti-e a cigarettát, mire kiderül sovány, sápadt arcocskája és a beszéd áradata megindul, mialatt az igazgató a kertbe kíséri, ahol más fiúk társaságában szabad futógyakorlatokat végezhet a napfényben. Ekkor látom csak, mily kicsiny és fejletlen a többiekhez képest.

25 hollandi forinttal kísértette meg az ördög, mely előbb tán a moziban játszott a kis játékait. Megtudom, hogy az apja iszákos ember és anyja elmebajos. Szegény fiu! Talán ez az a hely, ahol még meggyógyulhat!

A foglalkoztatási teremben a fiúk asztalos munkát végeznek. Vigán gyalulnak és kopácsolnak és örülnek munkájuknak. A cipész-műhelyben gyöngelméjű gyermekek dolgoznak, akik büszkén mutogatják a frissen föl-

Egy jövedelmező iparág Hollandiában

Növényi zsiradékokat Hollandiában erősen fogyasztanak vaj helyett. Különösen a szegényebb néposztály szokott hozzá a háboru alatt és megmaradt mellette a háboru után is, mert rájött, hogy a drágább állati zsiradékokat a jóminőségű margarin kitűnően helyettesíti. Tápereje nagy és nem káros az egészségre. Hozzájárult a margarin háborus konjunkturájához a nagy kereslet Közép-Európában, miután az állatok létszáma csökkent. A háboru mindenesetre hozzájárult a margarin népszerűsítéséhez.

A háboru előtt Hollandiában 3 kilogrammra becsülték az évi fogyasztást lakosonként, míg ma a fogyasztás 7 kilogrammra tehető. Ez azt mutatja, hogy az ezen cikk iránt kezdetben megnyilvánult antipátia csökkenőben van.

A megnövekedett belföldi fogyasztás mellett a kivitel is növekedett az utolsó tíz évben. 1912-ben mintegy 59.780 (ötvenkilencezerhatszáznyolcvan) q-t tett ki a holland margarinkivitel, melynek legnagyobb része Angliába került. 1913-ban a kivitel 71.000 volt. 1914-ben 79.180 q-t exportáltak. A háboru lényegesen megnövelte az exportot. 1915-ben 159.200 q-t exportált Hollandia; ennek $\frac{2}{3}$ -át Anglia vette fel, Németország pedig 37.600 q-t. 1917-ben a margarinkivitel további növekedést mutatott fel. Ez évben 165.300 q-t exportáltak. Ebből Angliába 158.371 q-t. 1917-ben a kivitel 105.000 q-ra csökkent, amely mennyiségből Anglia 103.791 q-t absorbeált. 1918-ban nyersanyaghiány folytán 17.508 q-ra csökkent a kivitel, melyet majdnem teljesen Anglia vett meg. Az első békeévben, 1919-ben 53.943 q-t exportált Hollandia. Németország, amely piac ekkor ismét megnyílt a holland margarinexporteurök előtt, a kivitt mennyiség felét vette fel. Hogy ezen iparág nemzetgazdaságilag milyen figyelmet érdemel, azt illusztrálja azon adat, hogy pl. 1919-ben a kivitt margarin értéke 64.7 millió forintot tett ki. 1920. évben érte el az ipar a konjunktura tetőfokát. A kivitel ugyan kevesebb volt, mint a háborus években, csupán 92.989 q-t tett ki, értéke azonban kereken 100 millió forintot képviselt. 1921. év első felében a rossz konjunktura hatását a margarinkivitel csökkenésénél is észlelhetjük. A kivitel 1921 január—júliusig 39.067 q-t tett ki, az előző évi 52.160 q-val szemben.

szegedett talpakat. Világos helyiségek, mosolygó arcok mindenütt. Az igazgató szívélyesen köszönti őket és a gyermekek éppoly szívélyesen viszonozzák a köszöntést. A tanulószobákban művészi falitáblákat és más pompás tanuló eszközöket látok. — Különböző fuvóeszközök és egy trombita elárulják, hogy a zenére is sulyt fektetnek. Hajók, házak, malmok modelljei mutatják, hogy a kézügyességet is igyekeznek elsajátítani a gyermekekkel. A tanácsteremben kiállított modellek valóságos kiállítási tárgyak. Magát az intézetet is tökéletesen lemásolták, valamint a kápolna orgonáját.

Végig a lépcsőkön minden a tisztaságtól ragyog. Majd a hálóterembe jutunk. 12—12 kabinból álló két osztályban sorakoznak a fönnyelétrácsozott hálólhelyek. Az ajtón egy tábla függ a növendék nevével és számával. Tiszta áthuzatu ágy, fehér gyapjutakaró és egy vánkos — ez a berendezés. Egyes hálólhelyek falai képeskártyákkal vannak diszítve. A hálóterem mellett van a mosdóhelyiség. Minden gondosságot és otthonosságot árul el. Kényszerít vagy szigorúságot seholsem láttam. A lelkek hűvös, szeretetlen átgurása helyett — elmélyedő gondosság uralkodik itt és mindenkit egyéni sajátosságai szerint kezelnek. Szeretet, jóság, ez az intézet ügyrendje! Ez főleg a foglalkozási teremben nyilvánul meg. A nyitott ajtón és ablakokon beözönlök a napfény és megaranyozza a falak diszítéseit, melyek a növendékek kézügyességéről tesznek tanúságot. Az ajtó előtt, a szabadban, 12 fiu fiu ül egy nevelővel. Burgonyát tisztogatnak. Kérdelem a nevelőt, vajjon szükség van-e

KRÓNIKA

Olvasóinkhoz! Kérjük t. olvasóinkat, hogy tájékoztassanak bennünket, milyen Hollandiára vonatkozó ügyek érdeklik őket általában, hogy e tájékoztató sorok alapján hirszolgálatunkat, olvasóink igényeihez mérten, kiépíthessük.

Az interparlamentáris unió hollandi tagjai Budapesten. A Bécsben ülésező interparlamentáris unió tagjainak tekintélyes része szeptember hó 2-án fővárosunk meglátogatására Budapestre érkezik. Az interparlamentáris unió hollandi tagjait a „Magyar-Holland Társaság” fogja ünnepélyesen fogadni. A társaság gondoskodik majd arról, hogy az illusztris vendégek a magyar fővárosban jól érezzék magukat.

Uj pápai nuncius Hollandiában. A római szentszék Monsignore Cesare Orsenigót, a milánói dóm kanonokját pápai nunciussá nevezte ki Hollandiában.

Holland-magyar diákcsererekció. A *Telegraaf* írja: A magyar diákszövetség egy ajánlatot küldött a hollandi diákszövetségnek, hogy 40–50 cserediákot küldjenek Magyarországra. A diákok a magyar határtól Budapestig díjtalanul utaznak és gondoskodás történik egyes családoknál való elhelyezésükről. Muzeumok, klinikák, laboratóriumok látogatásánál minden irányu támogatás áll majd rendelkezésükre. Egyes budapesti tanárok megígérték, hogy francia és német nyelven előadásokat tartanak a hollandi vendégek részére. Egy magyarországi körutazást is tervbe vettek, utirány: Budapest, Balaton, Pécs, Szeged, Debrecen, Miskolc. A hollandi diákszövetséggel most tárgyalások folynak arra nézve, miként juthatnának el a magyar diákok Hollandiába? A hollandi diákszövetség eddig 12 magyar kulturmérnököt hívott meg négyhetes tartózkodásra.

Érdekes kiállítás Amsterdamban. Amsterdamban érdekes kiállítás vonz nagy közönséget a „Volksvljht” termeibe. A kiállítás az embert mutatja be testi fejlődésében, mely az emberi faj erkölcsi és szellemi fejlődésével

szigorú bánásmódra? — Nálunk csak derű, vidámság uralkodik! Megértem őt. — Büntető eszközöket ritkán alkalmazunk, egészsíti ki az igazgató és betegtermünk is már jó idő óta üres.

A konyhában hollandi tisztaság. Két nagy, 250—250 liter ürtartalmu üstben készítik az ételt. Az asztalon vajaskenyerek várnak elfogyasztásra. A fali állványokon ragyogó konyhaedények. Csinos edényekben tejet tartogatnak vacsorára. A fiuk reggelire tejet vagy tejes kávékat kapnak vajaskenyérral, ebédre 6 deci főzeléket, négyszer hetenként húst vagy sült szalonnát, este tejet és vajaskenyeret.

Az intézet közelében konyhakert terül el, mely a szükségletet nagyrészt fedezi. Az igazgató büszkén hívja fel figyelmemet két fiúra, akik a kerti munkát végezik.

Megnézem még a tornateret a szabadban és elbucszom az igazgatótól. Meghatva szorítom meg kezét és szerencsét kívánok csüggedetlen munkájához.

A szerencse mindig állhatatlan volt és minden féregnek csak egyszer van napja.

Boldog az a nép, melynek évkönyvei unalmasak.

(Montesquieu).

Minden emberbe bezárva egy örült ember lakik.

is összefüggésben van. A kiállítást dr. M. de Hartogh és Mr. Aalberse munkaügyi miniszter nyitották meg és előbbi beszédében utalt a delphi-i templom klasszikus feliratára: „Ismerd meg tenmagadat!” A kiállítás tudományos áttekintést nyújt az ember organizmusáról és az emberi test bonyolult szerkezetét tárja a néző elé, demonstrálva azt is, hogy a tudósok mint jutottak el azon eredményekig, melyek lehetővé tették az emberi szervezet titkainak felfedezését. A kiállítás anyagának teljessé tételéhez hozzájárultak Bolk tanár muzeuma, Van Rees amsterdami professzor laboratóriuma, az utrechti állami muzeum, a leideni etnografiai muzeum és a Röntgenintézet.

Megemlékezés egy magyar tanárról. A „Neerlandia” című, az „Algemeen Nederlandsch Verbond” hivatalos lapjának legutóbbi száma szép és rendkívül elismerő cikket közöl dr. Nagy Zsigmondról, a nemrég elhunyt debreceni tanárról, akinek a hollandi irodalom megismertetése körül nagy érdemei voltak Magyarországon. A megleghangu, lelkes megemlékezést A. Beets leideni író írta. A lap közli dr. Nagy Zsigmond fényképét is.

Rembrandt szülőháza. „De Kampion” hollandiai ujság közli, hogy Rembrandt szülőházát, a Rajna melletti Hazerswoudeban lévő szelmalmot eddigi tulajdonosa eladta és most a malmot le akarják bontani. A hollandi ujságok felhívást közölnek, melyben követelik, hogy a történeti becsü alkotmányt, mint a nemzet tulajdonát a kormány vegye át és gondozza azt, mint ereklyét.

Cipő- és bőrvásár Amsterdamban. Szeptember 11-től 15-éig Amsterdamban, a „Paleis Voor Volksvljht” helyiségeiben a külföldi bőripart is érdeklő cipő- és bőrvásárt tartanak. Az érdeklődők forduljanak a következő címhez: N. V. Schoen on Leder Jaarbeurs Amsterdam, Westeinde 13.

Milliók kicsempészése Hollandiába. A cleveri törvényszék egy csempészeti pert tárgyal, mely különösen érdekes azért, mert igen magas összegeket csempészték ki Hollandiába. Emeli az érdeklődést, hogy az ügy

bankkörökkel van összefüggésben. Feltűnt az utóbbi időben, hogy M. van Baal donsbrüggei vendéglős gyakran átkelt a német-holland határon. A vendéglős március havában sógor-nőjével, Marie Seeger-rel Nütterdenből ismét Wyerbe utazott. Egy hivatalnok feltartóztatta őket, akinek kérdésére azt mondták, hogy csak jelentéktelen összeg van náluk. A vizsgálatnál azonban kitűnt, hogy a leány muffjában és fűzője alatt 185.000 márka van német bankjegyekben elrejtve. Van Baal azzal meglepetőzött, hogy ő egy nymwegeeni pénzüzetet kiküldöttje és e bank részére már régebb idő óta megbízásokat teljesít. Találtak nála a Hollandi Bankra szóló nyugtákat is, melyek saját vagyonát képezték. A Hollandi Bank igazgatója előadta, hogy nem volt tudomása arról, miszerint a pénznek német törvény szerint csak lepecsételt borítékban lehet külföldre kerülnie. Seeger előadta, hogy háromszor vitt át pénzt a határon, körülbelül 12 millió márka értékben. A törvényszék van Baalt 6 heti fogházra és 8000 márka pénzbüntetésre, Marie Seegert 5000 márka pénzbüntetésre ítélte.

Uj Kultura, irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat. Ezzel a címmel jelenik meg Gerő Béla, Dékány István és Kerényi Rezső Edgár szerkesztésében a fiatal magyar írógeneráció irodalmi lapja. Jól eső érzéssel kell megállapítanunk, hogy idegen hatásoktól tulzsufolt irodalmi életünkben akadtak egyesek, kik az irányoktól távol álló, tiszta magyar irodalmat tüzték zászlójukra. A lap csinos és izléses külseje méltó keretet ad a tartalomnak.

Árboc, hajózási, közgazdasági és vizisport folyóirat, a Magyar Hajósok Hivatalos Lapja, továbbá a Magy. Evezős-Egyletek Orsz. Szövetségének és a dr. báró Wlassics Tibor elnöke alatt álló Balatoni Társaságnak hivatalos közlönye. Az egyetlen folyóirat, amely a magyar víziélet fejlesztésén munkálkodik. Főszerkesztő: dr. báró Láng Mihály. Előfizetési ár 400 korona. (Előfizetői a koncert-hajókra kedvezményt kapnak.) Szerkesztőség és kiadóhivatal V., Felsőerdősor 4. Telefon: 188—98.

Hirek Hollandiából

A „Magyar-Holland Tájékoztató- és Utazási Iroda” közleményei.

Hollandia világgazdasági helyzete.

Hollandia világgazdasági helyzetéről a rotterdami kereskedelmi kamara évi jelentése nyújt áttekintő képet. Bár az abban foglaltak az elmúlt évre vonatkoznak, épügy illetik az 1922. év közgazdaságát is, amennyiben az a jelentésben foglalt megállapítás, hogy Hollandiát azon országok tartózkodása sújtja, melyek vásárlóerejüket nagyrészt elvesztették, most is érvénnyel bír. A hollandi kereskedelem ugyanis minden irányban a külföldi forgalommal van kapcsolatban, arra rászorul és úgy kereskedelme, mint ipara szenved, ha az előállítási költségek magasak. Ezeknek csökkentése tehát elengedhetetlen feltétele Hollandia kereskedelmének.

Ehibázott dolog volna azonban a termelés korlátozása. Nem ez látszik a hollandi közgazdaság arkánusának, hanem az, hogy a termelést másképpen irányítsák, mert némely áruból nagy készletek vannak felhalmozva, míg más áruk teljesen hiányoznak: Legyen a jelszó: Kevés fényűzési cikk, több termelési eszköz. Csak ez esetben csökkenhetnek az élelmiszerek árai, az élet így válhatik olcsóbbá, a termelés pedig versenyképessé.

A rotterdami jelentés ismétli azt, amit már évek előtt megállapított:

„Az a béke, mely nem közgazdasági béke is egyuttal, csak egy rövidebb-hosszabb ideig taró fegyverszünet. A gazdasági békét azonban nem a határok lezárása révén érik el, hanem a nemzetközi árucere fokozásával. Mert a határok gazdasági elzárása ellenrendszabályokat terem és harcot eredményez elhelyezési területekért, mely emellett nemzeti kérdése-

ket vet fel, elvetvén a jövő háboru magvát.”

A jelentés rámutat a németalföldi hajózási egyesület helyzetére, melynek kötelékébe 46 hajózási társaság tartozik 634, két millió bruttó-regiszter-tonnán felüli tartalommal rendelkező hajóval. Itt is szüksége mutatkozik annak, hogy az üzemi költségek és bérek redukáltassanak. Az év kezdetén egyesületi tagok részére 70 hajó épült 430 bruttó-regisztertonna tartalommal, bár a szállítási díjak előző évben, 1920-al szemben, körülbelül 70%-al csökkentek.

A jelentés fontos kiegészítésül napvilágot látott az 1921. évi hollandi külkereskedelmi statisztika az elmúlt két év összehasonlító táblázatával. A beviteli érték 1919., 1920. és 1921. években az aranyérmék és fémpénzek tekintetbevételével 2826, 3336 és 2240 millió forintot képviselt. A megfelelő kiviteli számok 1411, 1701 és 1370 millió forintra rugott. A népességre fejenként 625, 736, 527 forint esik. A lefolyt három év kereskedelmi mérlege negatív. A beviteli szaldó 1415, 1636, 870 millió forintot mutat fel, ez 50, 49, 39%-a a megfelelő évek bevitelének. Az 1921. évi helyzet annyival kedvezőbb, amennyiben a beviteli szaldó percentuálisan csökken.

A legfontosabb beviteli áruk voltak: gyári és mezőgazdasági készítmények, munkaeszközök 147 millió forint értékben, vas és acél és azokból készült áruk 137, szén, koks, briket 127, termény és liszt 1124, tengeri 95, hajóépítési anyagok 77 millió forint értékben.

A legfontosabb kiviteli áruk voltak: manufaktúr-áruk 108, növényi olaj 90, sajt 68, cukor 63, tej 61, margarin 58 és vaj 49 millió forint értékben.

Pénzügy.

Az amsterdami tőzsdén a kurzusok alacsonyak. A hajózási társaságoknak nehéz helyzetük van, ám a legnagyobb részük elővigyázatos politikával igyekezik az eseményeket ellensúlyozni. A közgazdasági viszonyok Indiában is kedvezőtlenek.

Newyorkból jelentik, hogy Morgan mellett a hollandi Vissering volt a legnépszerűbb a bankárok párisi konferenciáján.

A Holland-bank hajlandóságát nyilvánította, hogy Ausztriát kölcsönrel megsegíti.

Kereskedelem és ipar.

A német halászhajók az árut az ilmuidei piacra viszik és így a német kereskedelmet kiszorítják, de a hollandi halászoknak sem tesznek jó szolgálatot.

Ausztria — arra való tekintettel, hogy Csehszlovákiának nincs elegendő export-cukra — Jávából szeretné cukorszükségletét fedezni, mivel az árkülönbség sem lényeges.

A holland kormány egy külkereskedelmi osztályt létesített a keletindiai kereskedelem számára.

A hollandi áruk március hóhoz viszonyítva 19%-al csökkentek.

A hollandi kormány dróttalan telefonon küldi szét, kétszer naponta híreit. Az amsterdami tőzsde 1/4 óránként ad le értesítéseket.

A munkanélküliség Hollandiában csökkenőben van.

A hollandi ipari termelésben némi javulás állott be.

Svájci forrásból jelentik, hogy az élelmiszerárak Hollandiában 48%-al emelkedtek a háboru előtti időkhöz viszonyítva.

Hollandia marhakivitele 1922. július 2-től 8-ig így alakult: Franciaország 2176 drb., Belgium 376 drb., Csehszlovákia 27 drb., Németország 11 drb., Spanyolország 28 drb.

Különfélék.

A genfi egyetem szünidei kurzusára sok hollandi diákot várnak.

Chillingwort nagyértékű képgyűjteménye, melyben Rubens, Rembrandt, Hobbema sok klaszikus festménye található, Luzernben szeptember havában eladásra kerül.

Hollandia és Svájc között legközelebb közvetlen telefonösszeköttetést létesítenek.

Svájcból írják, hogy a hollandi turisták egyre növekvő száma nem éri el az elmaradt németekét.

Amsterdamban rövid idő előtt vám-kongresszust tartottak. A választás azért esett Amsterdamba, mert ez a város központja Hollandia kereskedelmének. A végzettszerűen Európára nehezedő gazdasági zavarokkal kapcsolatban legutóbb Paolo Boselli olasz publicista egy könyvet írt, melynek bevezetésében írja: „Ha Hollandia felé nézünk, a jövő felé nézünk!”

Egy hollandi antikvárius, aki Ausztriában telepedett le, az osztrák állampolgári jogot óhajtotta megszerezni. Az osztrák kormány az állampolgárság megszerzéséért 61 millió koronát kért; a hollandi erre ellállott szándékától.

A hollandi termés kedvezőnek ígérkezik.

Semleges államok küldöttsége gyűlt össze Stockholmban, a világháboru okainak tanulmányozására. A küldöttség holland, norvég, svájci és svéd tagokból állott.

A stuttgarti muzeumból ellopták Rembrandt, „Pál a fogságban” c. híres mesterművét, melynek értékét 50.000.000 márkára becsülték.

M. Monnickendam holland festőművész, Israel József tanítványa, világkörüli utra indult.

Keptejn tanár, hirneves holland csillagász elhunyt.

Az amsterdami dalárda Baselba utazott vendégszereplésre, ahol a kormány részéről ünnepélyes fogadtatásban részesült.

Mindenesetre különös, hogy Hollandia mind e fölösleg dacára a maga szükségletének kielégítésére nem képes elég gabonáról gondoskodni. *Buzát* Északamerikából, Oroszországból, Argentiniából és Romából importálnak, 1913-ban 2160 millió kg.-ot. *Rozsot* főleg Oroszország, Németország és Románia szállít, 1913-ban 6,310.000 métermázsát. *Zabot* Oroszországból, Németországból, Romániából és Argentiniából kap, ez államok 1913-ban 5,610,000 métermázsát szállítottak; Románia és Argentína, ezenkívül Amerika és Oroszország 1913-ban 1002 millió kg. tengerit importáltak főleg hízalási célokra. Ami a *trágyaipart* illeti, Hollandia itt is külföldi behozatalra szorul. Éven-90.000 tonna *chilesalétromra* van szükség; 1913-ban Belgium 31.300 kg. kénamóniát szállított, Németország a kálisókat monopolizálja. Csak a szuperfoszfátból produkáltak nagyobb kivitt, 354 millió kg.-ot 270 millió kg. bevittel szemben.

Kereskedelem és hajózás.

Hollandia hajói már a régi időkben szállítottak angol gabonát és német bort, míg kereskedelmi vasutait Nagy Károly uralkodása alatt Brémáig és Dánia nyugati partjáig, majd Svédorszáig és a Keleti tengerig járatta.

A 11-ik században Skandinávia, a rajnai tartományok és a Keleti tenger kereskedelmi életének centruma gyanánt forgalmát Smolenskiig, sőt a Biskayai öböl is kiterjesztette.

A kereskedeleműző és tengerjáró nép karakterét Hollandia sohasem vesztette el. A Hanzavárosok elleni gazdasági háboruktól eltekintve és később, mikor keletindiai és — Angliával közösen — levantei kereskedelmét megteremtette, a hollandi kereskedelem a 16-ik és 17-ik században addig ismeretlen nagyságot ért el. A 18-ik század vége felé azonban, az angoloknak a tengeren elért szupremáciája következtében hanyatlás állott be, hogy végül a francia uralom alatt végleg megsemmisüljön.

Hollandia függetlenségének visszaállítása után a kereskedelem újra fölvirágozott és bár előbbi nagyságát aránylag sohasem érte el, a forgalmi utak és eszközök megjavítása és a kormány gondossága folytán, a 19-ik században ismét előkelő helyet foglal el a kereskedeleműző nemzetek sorában.

A foglalkozási ágakban szereplő két millió személy között 370.000-en üznek kereskedelmet, 270.000-en közülök Észak- és Dél-Hollandia vidékein laknak.

Hogy Hollandia világkereskedelmi pozíciójáról fogalmat alkothassunk, csak megemlítjük, hogy Hollandia ötödik sorban következik Franciaország után. Míg Anglia beviteli és kiviteli kereskedelme 1912-ben 27,5 milliárd márka forgalmat mutatott fel és Franciaország, Németország és az Egyesült Államok után, 15 milliárddal következett, Hollandia 11,5 milliárd márkával szerepelt.

Kereskedelmi téren a hollandusok, az utolsó évtized folyamán, óriási haladást értek el. Behozataluk 1903-tól 1913-ig 2270 millió forint-ról 3918 millió forintra emelkedett; kivitelük pedig 1951 millióról 3083 millióra.

A háborus évek természetesen e téren is nyomott hagytak. A kivitel például 1914-ben 2505-ig, sőt 1915-ben 1951 millióig csökkent. A behozatal is szenvedett, ha nem is hasonló mértékben.

A világ tengerjáró népeinek sorában Hollandia hajózása 709 gőz és 806 vitorláshajóval a hetedik helyen áll. Őt követik a svédek 1466 és Oroszország 1254 hajóval. A hollandi kereskedelmi hajóflotta tonnatartalma 1914. július 1-én 1496455 tonnát tett ki; Hollandia így a tonnatartalmát illetőleg, a nyolcadik helyen áll a tengerjáró népek között.

A hollandi kereskedelmi flotta hajói 1913-ban tulajdon tekintetében így oszlottak meg: Amsterdami volt 133 gőzhajó 268.843 tonnatartalommal, Rotterdami pedig 198 gőzhajó 374.680 tonnatartalommal.

Több nagy hajózási társaság indít kereskedelmi járatokat a világ minden tája felé.

A hajózási forgalomnak nagy jelentősége van a hollandi folyamokon és más vízi utakon, egyrészt a rajnai és belga, másrészt a tengerentúli kikötők között.

Hollandia közgazdasága

Földmivelés és marhatenyésztés.

A hollandi kormány nagy gondot fordít a földmivelésre és a marhatenyésztésre. 1918 óta egy vezérigazgató áll a földmivelésügy élén, amely 1905. év folyamán a kereskedelemmel és iparral közös igazgatás alá került. Ez állami gondoskodásnak természetes következménye volt a termelési feltételek javulása és az, hogy a földmivelők egyesületbe tömörültek. A marhaállomány ellenőrzésére és felülvizsgálására életbeléptetett általános szabályok a kivitelnek nagymértékben kedveztek.

A terméketlen földeknek fokozatos művelés alá vétele a termelési vagyonszám növekedését is elősegítette, miáltal elérték azt, hogy az immár 80 esztendeje meddő ugarföldek 1913-ban felerészben kővér szántókká alakultak át. Csúpan ez évben közel 4800 hektár terméketlen föld változott át szántófölddé és 3300 hektár legelővé és csak 515.000 hektár ugar várta termőfölddé való átalakítását.

Ily okok idézték elő, hogy az évi termelés értéke az utóbbi időben rendkívül emelkedett és 1912-ben már az 555 millió forintot is meghaladta.

Ez eredmény elérését a föld megművelését feljavító módszerek is elősegítették, a hektáronkénti jövedelmet lényegesen fokozva.

Igy nem csoda, ha egyes terményekben Hollandia nagy felesleggel rendelkezik.

Nagy kivitele van a burgonyának Németországba, Angliába és Belgiumba, sőt az e cikkre kivett beviteli vámok törlése folytán 1913-ban Északamerikába is mintegy 6—7 millió hekto-

liter burgonyát exportáltak. A főzelékkivitel ez évben 221 kilogrammot tett ki. Hollandia egyébként évről-évre fokozódó arányokban termeli a főzelékeket.

A *gyümölcskivitel* is számottevő és főleg almát, cseresznyét és epret szállítanak nagy tömegekben külföldre. 1913-ban nagyrészt Németországba 22 millió kg. almát, 3,75 millió kg. cseresznyét és 6,7 millió kg. epret exportáltak.

A *virághagyma-kultura* az utóbbi években hasonló arányokban növekedett és a produkció 1914-ben 15 millió kg.-ról 24,9 millió kg.-ra emelkedett; ennek egyharmadrészét Angliába, másik kétharmadát az Egyesült Államokba szállították.

A *cukorrépa-termelés* is jelentékeny, 1913-ban 1,67 millió kg.-ra rugott.

A *marhaállomány* bősége különösen kedvez a kiviteli tendenciáknak. Igen jelentékeny a tejtermékek kivitele főleg Németországba, de Angliába, Belgiumba és Franciaországba is. 1914-ben 37,5 millió kg. vaját és 68 millió kg. sajtot exportáltak az előbbi esztendő 37 és 66 milliójával szemben.

A vágómarha-kivittel főleg Belgium (1913-ban 50.000 drb.) Délafrika, Spanyolország, Oroszország és Délamerika felé irányítják. Friss *marha- és borjúhúst* (18 millió kg.) felerészében Németországba, felerészben pedig Angliába szállítanak. A friss *sertéshus* exportját főleg Anglia meríti ki, ahova 1913-ban 36 millió kg.-ból 26 millió kg.-ot szállítottak; Belgiumba 1013-ban 8500 drb. *juhot* és Angliába 6 millió kg. friss *báránnyhúst* exportáltak.

A külföld közigazgatása.

Bulgária.

A behozatali engedélyek fizetésénél 1 aranylévát 14 papírlévának számítanak.

Olaszország.

Az aranyátszót a beviteli engedélyeknél 299%-ban állapították meg.

Jugoszlávia.

A gipszbehozatal 1921-ben 3.116,042 kg. volt. Ez annál feltűnőbb, mert ezt a mennyiséget az ország is kitermelhette volna, mert úgy Szerbiában, mint Boszniában, mint Horvát-Szlavóniában nagy gipsztelepek vannak. A gipszprodukciónak egyébként most indult meg és e célra Sana te Bossanska néven társaság alakult.

Franciaország—Spanyolország.

A „Temps“ július 22-iki száma írja, hogy a két ország között egy kereskedelmi szerződés jött létre. Az erre vonatkozó tárgyalásokat június 21-én fejezték be. A következő francia árukból: selyem-, pamutárak, bor, automobil, porcellán, üveg, gummi, gyógyszer, ásványvíz, csökkentették a tarifát.

Lapszemle.

Kertészeti: Julius 1-én. Jácint és tulipán tenyésztése hollandi minta szerint.

Uj Nemzedék: Julius 8-án. A holland katolikusok gyermekkönyvének létesítenek Budapesten.

Szeged: Julius 9-én. Telcs Máté hollandiai benyomásai.

Magyarság: július 13-án. Cipő és bőrvásár Amsterdamban.

Világ: július 13-án. Zimmermann rotterdami polgármester Budapesten.

Magyarság július 15-én. Rembrandt szülőháza.

„ „ „ Két faj között (Batáviai levél).

„ „ „ Debreceniek autószerencsétlensége Hollandiában.

Uj Nemzedék „ „ A magyarokat segítő holland akció.

Pesti Hírlap: július 19-én. Telcs Ede hollandi emlékei.

Magyarság: „ „ A Masz. és a hollandusok.

Magyarország: július 22-én. Vilma királynő koronázási évfordulója.

Magyar Lloyd: július 22-én. Holland tőke a faiparban.

Nemzeti Ujság: július 25-én. Az unalmas Batávia.

Vegyipar: július 29-én. Hollandia vegyipara 1921-ben.

Tőzsdei krónika

A budapesti tőzsde legutóbbi jelentésünk óta eltelt négy hét alatt a végletek viharzásának volt a színtere, a német márka szédítő zuhanása magával rántotta a magyar koronát is 17¹/₂ mélypontra, amíg végre a szabad devizaforgalom beszüntetése kiszabadított bennünket a márka már-már halálra való öleléséből s jelentésünk zártakor újból 36 ct-ot jegyez Zürich, ami a mélyponthoz viszonyítva 100% emelkedést jelent. A javulás főfeltétele pszichikai bizalom keltése úgy bent, mint külföldön gazdasági életerőnk és politikai konszolidációnk iránt, ami most sikerült is és ez uton tervszerűen és céltudatosan továbbhaladva elérhető lesz majd végre valutánk helyes megítélése és annak stabilabb értékelése.

Az értéktőzsde eddig még ismeretlen és elképzelhetetlen arányú áremelkedéseket jegyzett, az a pánikhangulat, amit a korona rapid esése váltott ki, a nagyközönség széles rétegeit terelte a részvénytőzsdára, vevő volt mindegyre, a gyéren jelentkező áru azonnal felvetődött és csak természetes, hogy ily körülmények között egyik napról a másikra száz százalékos emelkedések jelentkeztek. Az a közmondás, hogy a fák nem nőnek az égig, különösen áll a tőzsdén, a 17¹/₂ korona-jegyzés napján, amikor a hausse szinte paroxizmuszerűen tombolt, s csak amikor már nyilvánosságra jutott a szabad devizaforgalom beszüntetése, akkor állott meg egyszerre a tomboló hausse, arra a belátásra jutván, hogy elvégre a magyar korona még nem non valeur és annak ilymérvű aláértékelése nem lehet tartós. Másnap jött az ellanygulás, amely azóta lassan bár, de tart. A papírok általában legma-

sabb árfolyamuk harmadáig mentek vissza, itt megálltak. A hangulat elég kedvező s bizakodó, a nagyközönség várakozó állásponton van, abból a feltevésekből kiindulva, hogy hazai papírjaink még felfelé tendáló magyar koronajegyzések mellett is jóval több beírtéket képviselnek.

A devizapiacra a szabad forgalom megszüntetéseig szintén tombolt a hausse, dollár 2600, szokol pedig 66 koronás árfolyamukon kulmináltak, a devizarendelet egyszerre kettévágta ezen üzletágat, azóta már a múlté a piac hihetetlen aránya s mozgalmassága. Az új devizaközpont most van alakulóban, annak gestiója még ismeretlen és kérdőjelként mered elénk jövő gazdasági s kereskedelmi életünk zavartalansága, sikere és versenyképessége függ a kötött devizaforgalom kezelésének módjától, reméljük hogy az új állapot csak egy átmeneti állomás és a viszonyok kialakulása s stabilizációja mihamar bekövetkező, mi is újból visszatérünk a szabad forgalomhoz; nézetünk szerint a szabad forgalom szüli a szabad versenyt és csak emellett virulhat és fejlődhet a gazdasági élet. **Varga Imre**

Sorsolási értesítő.

Huzási jegyzék.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank kamatozatlan nyereségekötvényeinek 1922 július 25-én tartott sorsolása alkalmával a következő kötvények az alábbi nyereségekkel huzattak ki:

Sorozat	Szám	Betű	Nyereség
2757	42	B	250.000 K
2757	42	A	25.000 „
2125	73	A	5.000 „
2125	73	B	2.500 „
2499	85	A	2.500 „
2499	85	B	1.000 „

A és B betű egyenkint 1000 korona

1641 sorozat 54 szám 2375 sorozat 42 szám

A és B betű egyenkint 500 korona

468 sorozat 61 szám 964 sorozat 1 szám
2084 sorozat 81 szám

A és B betű egyenkint 200 korona

Sorozat	Szám	Sorozat	Szám	Sorozat	Szám
7	90	1101	44	2186	55
88	25	1237	54	2191	16
91	75	1245	64	2271	40
129	36	1247	41	2313	5
216	76	1256	6	2356	9
314	66	1264	92	2384	12
323	36	1276	82	2428	18
324	66	1280	91	2438	68
357	84	1354	71	2572	82
359	81	1380	21	2623	59
398	45	1493	63	2647	97
468	69	1624	56	2660	17
567	4	1628	52	2811	55
569	71	1655	87	2812	52
601	27	1698	37	2847	22
649	30	1834	67	2853	48
757	14	1939	52	2927	26
818	78	1971	64	2992	73
934	95	2003	65	3008	5
1041	8	2034	27	3086	15
1071	76	2132	73	3255	28
1074	86	2148	25	3259	45
1084	4	2156	19	3278	77
1089	1	2164	22	3324	100

A nyereségek kifizetése minden kisorsolt A. vagy B. nyereségekötvény után a 100 koronát tevő névértéknek levonásával, mely a törlesztési huzásban törlesztetik 1922 október 25-től kezdve történik. A nyereségek kifizetését a Magyar Jelzálog-Hitelbank főpénztára Budapesten eszközli.

A nyereséghuzáson kihuzott kötvények a nyereségek kifizetésekor új kötvényekre cseréltetnek be, amelyek ugyanazon sorozattal, számmal és betűvel vannak ellátva és amelyekre kitüntetik, hogy az azokra esett nyereségek már kifizettek.

KLEIN-féle

szappanok

a legjobbak!

Kendvői Testvérek, Ungvár „KAKAS” gyártmányu ruhafesték

Gyári lerakat: Danubius Áruforgalmi R. T. Budapest, VIII., József-körút 31/b. szám. (Bejárat a ház Békés-utcai oldalán).

Hollandiában tartózkodó gyermekek szüleihöz!

„Magyar-Holland Szemle” kiadóhivatala VIII., Üllői-út 4. megállapodást létesített a „Magyar-Holland Tájékoztató- és Utazási Irodával”, hogy mindazoknak, akik a lapra évi 60 koronával előfizetnek, összes Hollandiából érkező leveleiket díjtalanul magyar nyelvre ülteti át és bármily hollandi vonatkozású ügyben készséggel szolgál felvilágosítással.

Magyar kereskedők, akik Hollandia felé tájékozódnak

vagy ottani cégekkel üzleti összeköttetést óhajtanak, évi 60 koronával fizessenek elő a „Magyar-Hollandi Szemle” című lapra VIII., Üllői-út 4. mely a hollandi hivatalos és közgazdasági körökkel való közvetlen összeköttetése révén minden hollandi vonatkozású kereskedelmi ügyben a legfrissebb hírekkel és tájékoztatásokkal szolgál.

Felelős kiadó: VIDOR MARCEL

MAGYAR-HOLLANDI GAZDASÁGI BANK RÉSZV.-TÁRSASÁG

A Magyar-Hollandi biztosító részv.-társ. vezérigazgatója
Az osztálysorsjáték főelárú-
sítója

≈

Leg-

előnyösebben

bonyolít le banküzle-
teket, elvállal tőzsdei meg-
bízásokat, idegen pénznemek vé-
telét és eladását. Életbiz-
tosítással egybe-
kötött takaréklapok!

≈

Iroda: VIII., Baross-utca 1
Telefonszám: JÓZSEF 98-62